

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12784/2024
03.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Горан Видаковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ненад Живковић, адвокат из ... и по противтужби, ради вршења родитељског права и издржавања малолетног детета, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 18/24 од 31.01.2024. године, у седници већа одржаној 03.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА се, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 18/24 од 31.01.2024. године у делу у коме је потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 18/24 од 31.01.2024. године и пресуда Основног суда у Панчеву П2 538/2021 од 25.10.2023. године у делу у коме је одлучено о издржавању малолетног детета и о трошковима поступка и у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П2 538/21 од 25.10.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле, па је малолетно дете ВВ поверен на чување, негу и васпитање мајци АА, да самостално врши родитељско право. Ставом другим изреке, као место пребивалиште малолетног детета одређена је адреса мајке у ..., Ул. ... бр. ... Ставом трећим изреке, одређено је да ће се контакти малолетног ВВ са оцем ББ одвијати сваког другог и четвртог викенда у месецу, од суботе у 11,00 часова до недеље у 18,00 часова, у осталим данима током недеље, малолетно дете ће се са оцем виђати по договору са другим родитељем у трајању од 3 сата дневно, у зависности од дететових школских и ваншколских обавеза и активности. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да на име свог дела доприноса издржавању малолетног детета плаћа износ од 20.000,00 динара, почев од подношења тужбе 25.03.2019. године па убудуће, док за то буду постојали законски услови до 10-ог за текући месец, а све заостале рате у једном износу, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, одбијањем од зараде коју тужени остварује код Управе ... РС, Београд, уплатом на рачун законског заступника детета мајке, код „Banca Intesa“.

Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог којим је тражио одређивање самосталног вршења родитељског права у корист туженог оца ББ, да се установи пребивалиште малолетног детета на адреси оца, да се лични контакти између тужиље и малолетног детета одвијају по моделу који предложи Центар за социјални рад, да се обавезе тужиља да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 15.000,00 динара од 15-ог у месецу за текући месец преко поштанске уплатнице, све заостале рате одједном, а убудуће по доспећу док за то буду постојали законски услови, као и да се тужиља обавезе да накнади трошкове парничног поступка. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 18/24 од 31.01.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију и то у односу на одлуку о доприносу туженог за издржавање малолетног детета, с позивом на одредбу члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, а у односу на преостале делове пресуде, због битне повреде поступка која се, према наводима ревизије, односно на одредбу члана 374. став 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побјану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да ревизија туженог основана у односу на одлуку у погледу издржавања малолетног детета, а неоснована у односу на преостале делове другостепене одлуке.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није учињена ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Међутим, у односу на одлуку о издржавању малолетног детета по тужби, одлука је донета уз битну повреду одредбе члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП. на коју се ревизијом основано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су родитељи малолетног ВВ, рођеног ...2010. године, у ванбрачној заједници која је трајала тринаест година и престала 14.03.2019. године када је тужиља са дететом напустила туженог због поремећених и инцидентних ситуација због неслагања у вези са васпитањем и психофизичким развојем детета.

Орган старатељства СЦР „Солидарност Панчево“ је за потребе овог поступка доставило седам налаза и стручних мишљења у вези опсервације родитеља давањем мишљења о предлозима за доношење привремених мера, предлога о изменама ових решења, предлога у вези са изрицањем мера заштита од насиља у породици, као и одлуке о поверавању малолетног детета и моделаом виђања са другим родитељем. У свим налазима, орган старатељства је заступао мишљење да се малолетно дете повери мајци на самостално вршење родитељског права. Сходно задњем синтетизованом налазу и стручном мишљењу од 29.12.2022. године који је дат након поновне опсервације мајке и детета, уз обједињено мишљење Градског СЦР, Одељење

Палилула, у погледу поновне опсервације оца који живи на територији наведеног центра, утврђено је да малолетни ВВ похађа шести разред ОШ „ГГ“ у Панчеву, да редовно похађа наставу, да се успешно уклопио у вршњачку групу, да је на прагу пубертетског узраста, да му је вршњачка група све значајнија. Приликом посете у домаћинству мајке створен је утисак да је дете све задовољније у друштву својих вршњака. Позитивне промене код детета у односу на адаптацију на школску средину су потврђене периодичним извештавањем ОШ „ГГ“. На основу наведеног, СЦР „Солидарност Панчево“ формирао је мишљење да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, да се контакти малолетног детета са оцем одвијају сваког другог и четвртог викенда у месецу, од суботе од 11,00 часова до недеље у 18,00 часова, а имајући у виду спонтану успостављену праксу контакта, у интересу је малолетног детета да се са оцем виђа и по договору, уз неопходно поштовање дететових школских обавеза и активности.

Првостепени суд је на рочишту одржао 11.04.2019. године, одредио извођење доказа вештачењем од стране судског вештака специјалисте неуропсихијатрије и судске психијатрије и породичног системског психотерапеута Љиљане Михајловски на околности подобности и капацитета родитеља за вршење родитељског права и психичког и укупног здравља малолетног детета. Вештак је ангажовала психолога др Николу Атанацковића, који је у свом налазу и мишљењу од 28.05.2019. године дао закључак да код малолетног детета постоје манифестни видови расположења и обрасци понашања које дете испољава у релацијама породице са социјалном средином, који указују на постојање снижене емотивне социјалне незрелости са испољеним дисоцијалним понашањем у популацији вршњака, према мајци и ауторитету и да је, у циљу спречавања даљег незадовољства детета у социјалном и емотивном развоју, неопходно одредити му средину родитеља који је компетентни према његовим потребама и мотивисан да затражи стручну помоћ у циљу кориговања и превазилажења његовог актуелног психичког стања. Судски вештак Љиљана Михајловски је у свом налазу и мишљењу од 03.06.2019. године дала мишљење да код малолетног ВВ није регистровано постојање душевног обољења или поремећаја у ужем психијатријском смислу нити заосталост у душевном развоју, али да је дете током прегледа испољило понашање које указује на дисфункционалне обрасце и да је недовољног емоционалног и социјалног развоја који нису у складу са календарским узрастом, да је показало регресивне облике понашања у комуникацији са оцем и негативно-одбојан однос према мајци, како не би изневерило оца и како би му исказало лојалност, да отац не препознаје развојне потешкоће код детета и сматра да само пружајући му подршку и идеализујући његове капацитете може да допринесе адекватном развоју детета. У циљу спречавања даљег назадовања детета у социјалном и емотивном развоју, мишљења је да дете треба поверити мајци на самостално вршење родитељског права, јер она располаже адекватним капацитетима и да својом структуром и склопом личности јесте компетентнија у препознавању, подршци и правилној стимулацији развоја детета јер је само она показала спремност да затражи стручну помоћ у циљу кориговања и превазилажења актуелних потешкоћа детета. Вештак сматра да отац детета треба да одржава личне односе са дететом у складу са школским обавезама детета и на начин који ће одредити орган старатељства. На захтев туженог, дат је налаз и мишљење од стране примаријуса неуропсихијатрије др Зорана Ђурића и специјалисте медицинске психологије Олге Живковић Алексић. Према том налазу, на околност процене родитељских капацитета туженог, психолошке зрелости малолетног ВВ и њиховог међусобног односа, код туженог нема знакова трајне или привремене душевне болести и привременог душевног поремећаја, он спада

у личности нормалне структуре која је снажно емоционално инвестирана у родитељство, да је отац који спонтано налази праве одговоре за своје дете и да је подобан за родитељство и функционисање у у позицији родитеља који самостално врши родитељско право. Што се тиче малолетног ВВ, он је личност у развоју, у фази структурисања механизма одбране и формирања психо-социјалних образаца који за сада примерено прати календарски узраст, да интелектуално функционише у оквирима солидног просека, да степен когнитивне развијености обезбеђује адекватно разумевање узрочно-последичних дешавања и формирања закључака који одговарају опаженом и доживљеном. Вештаци наглашавају да је отац тај родитељ који својом природом одговара детету, да он свом сину даје топлину и прихватање које дечак не осећа да добија од мајке са којом тренутно живи, да су за даљи развој детета неопходни топлина, подршка и прихватање које добија од оца и да је најбољи интерес малолетног ВВ да одраста уз оца који има такве особине.

Центар за социјални рад „Солидарност“ из Панчева је 01.07.2019. године дао налаз и стручно мишљење у коме је предложено да се малолетни ВВ повери мајци на самостално вршење родитељског права и да се контакти са оцем одвијају према моделу који није у супротности са његовим интересима и то: сваки други викенд од петка од 18,00 часова до недеље у 19,00 часова, те половином летњег и зимског распуста, сваки други државни и верски празник и дан очеве крсне славе и дан очевог рођендана. За овим су вештаци медицинске струке др Зоран Ђурић и специјалиста медицинске психологије Олга Живковић Алексић, извршили поновни разговор са дететом и туженим, па је др Олга Живковић Алексић, психолог, извела закључак да малолетни ВВ у вербалном и невербалном понашању манифестује осећање пролонгираног стања стреса који омета његову свакодневну функционалност, умањује му способност адаптације примерене његовом календарском узрасту и његовим реалним когнитивним потенцијалима, те да његово актуелно стање носи ризик за даљи психолошки развој, због чега се сугерише и ургентно укључивање стручне помоћи. Истог становишта је био и примаријус др Зоран Ђурић, неуропсихијатар, који је 06.09.2019. године у свом извештају истакао да је прегледао малолетног ВВ и да је констатовао да постоји дијагностификован проблем у односима са родитељима и рођацима, дијагноза 3-63.1, неодговарајућа подршка породице, дијагноза 3-63.2 и истакао неопходност породичне терапије родитеља после развода и да се дете упути дечијем психотерапеуту. Дана 21.10.2019. године, парничне странке су одвеле дете на Институт за ментално здравље, Клинику за децу и омладину, на Одељење за специјалистичко-консултативне прегледе, јер је дете истакло да ће да умре, на шта је том приликом изјавило да то не мисли заиста, али да не жели да живи са мајком, него са оцем. Малолетни ВВ је невољно одговарао на постављена питања и у самим односима је поступајући ординирајући лекар специјалиста дечије психијатрије истакла да су присутни високо-конфликтни односи који у многоме доприносе стварању тензије код детета и могу довести до емоционалних проблема, те да је стога потребно породицу упутити у брачно саветовалиште. Вештак Никола Атанацковић је 22.10.2019. године, у просторијама органа старатељства прегледао малолетног ВВ, обавио психо-дијагностичко испитивање и опсервацију малолетног детета и дао допуну свог психолошког извештаја у коме је закључио да податци професионално-релевантних институција који су доступни, не потврђују, нити пак пружају сумњу у погледу навода које малолетни ВВ наводи (истиче да он не воли маму, да га мама не воли, да га мама ниучему не разуме, да крши његову вољу, да му је направила ожиљак, да хоће да буде са татом, јер му је таква природа, да се каже да је као тата), па је мишљење вештака, са високом вероватноћом, да малолетни ВВ само некритички реплицира индукване ставове и

мишљења родитеља са којим је у контакту, а који евидентно манифестује и стоји иза оваквих ставова, те да је у интересу превенције могуће психопатологије неопходно укључивање у саветовалиште.

По решењу суда од 28.01.2020. године, примаријус др Зорана Ђурића и специјалисте медицинске психологије Олга Живковић Алексић, након опсервације оба родитеља, допунили су налаз и мишљење, као заједничко, да су мајка и отац нормално структурисане личности и обоје подобни за родитељство, али да на проблеме родитељства гледају на различите начине, да мајка у први план ставља дечаково прилагођавање на вршњачку групу и рад у школи и не види емоционалне потребе детета као доминантне, а отац сматра да дете пати без љубави и топлине у мајчином дому и осећа, што му је и дете својим понашањем и емоцијама према њему и потврдило, да је живот у његовом дому и љубав коју му он пружа права средина за малог ВВ. Дете отворено показује велики отпор према мајци и жели да живи са оцем, а такво његово понашање је последица повређености и разочарења које је доживело када га је мајка приликом одласка из породичне заједнице повела са собом и када више од месец дана није ишао у школу, нити је видео оца, па је због тога под великим емоционалним притиском у овом периоду свог живота и даље љут на мајку, а та љутња није ублажена и зато му је живот са мајком добрим делом као принуда, па стога детету треба омогућити да живи у повољнијој емоционалној клими него дотадашњој. Сматрају да је потребно да родитељи и дете иду на породичну, а по потреби и на појединачну терапију чији је циљ да се њихови конфликти разреше или ублаже у довољној мери да би могли сарађивати за добро детета. Сходно овоме, вештаци су предложили да родитељи договорно подрже дете и да дете проводи са мајком време од 01-ог до 14-ог у месецу, а остатак месеца код оца, да родитељи поштују жеље детета о томе код ког родитеља жели да буде. Закључак и професионално мишљење психотерапеута др Марије Стојковић, специјалисте психијатрије је да су детету потребна оба родитеља, али и помоћ да разуме да се његов однос са мајком разликује од односа са оцем, што не значи да је један добар, а други лош, а ово се сигурно не може десити убеђивањем или претњама које је дете описало у току индивидуалне сеансе.

Према евиденцији Центра за социјални рад „Солидарност“ из Панчева, тужиља је пријавила туженог да је излаже психичком насиљу и да испољава агресију према њој, па је уплашена за своју безбедност, те је наређењем ПУ Панчево од 18.03.2019. године према туженом, као потенцијалном починиоцу, одређена хитна мера привремене забране контактирања и приласка жртви – тужиљи, а решењем Вишег суда у Панчеву од 22.03.2019. године преиначено је решење Основног суда и одбијен је предлог ОЈТ у Панчеву да се према туженом ова хитна мера продужи за још 30 дана. Кривична пријава туженог против тужиље због кривичног дела одузимања малолетног детета поднета је са образложењем да је тужиља малолетног ВВ одвела из њиховог заједничког домаћинства 14.03.2019. године без његове сагласности и одобрења, у кућу најпре њеног оца у ..., а потом у кућу њене сестре у ... и тако му онемогућила да врши родитељско право. Тужиља је 01.07.2020. године ОЈТ Панчево поднела кривичну пријаву против туженог због кривичног дела одузимања малолетног детета, уз образложење да је тужени 03.02.2020. године одбио да јој преда дете по већ претходно одређеној правноснажној и извршеној привременој мери и препоруци вештака, а ОЈТ Панчево је 20.07.2020. године поднело предлог суду да се туженом због претходно наведеног одреди притвор, јер је он као осумњичени показао упорност да дете не преда мајци, Решењем Основног суда у Панчеву од 06.02.2021. године продужена је хитна

мера за 30 дана туженом и привремена мера забране контактирања жртве – тужиље због тога што је у два наврата и то 04.02.2021. године када је тужени на адреси пребивалишта жртве поломио прозоре на стану тужиље, са образложењем да је могући учинилац, те да постоје раније понашање учиниоца у односу на жртву манифестовано са два негативна аспекта. Евидентиран је и догађај од 18.07.2020. године када је комшиница обавестила тужиљу да неко покушава да јој обије стан када је тужиља дошла и видела да је то тужени и одмах је пријавила случај, којом приликом је тужени одбио да каже где се дете налази, али се дете тог дана око 18,00 часова јавило мајци и рекло да се налази у стану оца у Београду, након чега је она о томе обавестила орган старатељства и полицију и отишла до стана туженог где је затекла дете и одвела га код себе, од када је дете код ње. Тужиља од тог тренутка примећује велики напредак у односу са дететом и да је у најбољем интересу малолетног детета да се привременом мером одреди да тужени не виђа дете. Објаснила је и то да сматра како јој је угрожена безбедност како би изашла напоље са дететом зато што су реакције туженог непредвидиве јер се не контролише пред дететом, виче на њу, па се она боји за своју физичку безбедност посебно због тога што би то изазвало стрес код детета. Дете је код мајке од тада, а тужени је 31.07.2020. године поднео предлог за извршење на основу решења тог суда о привременој мери од 11.04.2019. године на основу кога је тај суд 13.08.2019. донео решење о извршењу којим је одредио предложено извршење у смислу решења о привременој мери од 11.04.2019. године. За потребе тог поступка, психолог Центра за социјални рад Стојан Пандиловски поднео је извештај 31.12.2020. године у коме је навео да је у дотадашњем периоду према исказу детета, четири пута видело оца на јавном месту у близини места становања, да су ти контакти били договорени и одржани уз сагласност мајке која их је надгледала са одређене удаљености, да су детету контакти били пријатни и да је из разговора са ВВ закључио да дечак има потребу за контактима и идентификацијом са оцем, што је већ било предмет анализе ранијих стручњака, а мајка није спремна да прихвати контакте постојећим решењем о извршењу, јер се боји да отац, као и у претходном случају, неће дозволити да се дете врати код ње. Мишљење Центра за социјални рад је био да се покрене поступак за лишење родитељског права и да се контакти са оцем спроводе у контролисаним условима.

Центар за социјални рад „Солидарност“ из Панчева, доставио је налаз и стручно мишљење у коме је констатовано да се малолетни ВВ од јула 2020. године налази код мајке након интервенције полиције, јер је тада отац оставио дечака самог у стану и није желео да каже где се налази, те је угрозио његову безбедност, да је тужени притворен на 48 сати после тога, мал. ВВ се јавио мајци на телефон и рекао где се налази. Туженом је сада боравиште и пребивалиште на територији Града Београда за који је месно надлежан Центар за социјални рад Палилула. Малолетни ВВ сада редовно похађа наставу, у потпуности се уклопио у вршњачку групу и нема испаде у понашању, одбија разговоре са психотерапеутом, а дечији психијатар Стевановић процењује да је у његовом најбољем интересу да оца виђа у контролисаним условима све до окончања судског поступка, да је дечак инструисан од стране оца, да је тужени одузео малолетно дете јер није желео да га врати мајци, нити да каже где се дете налази. Органи старатељства тада констатује висок степен ризика за даљи развој детета уколико отац даље настави са инструисањем, па је процена да је у најбољем интересу малолетног детета доношење привремене мере којим би малолетно дете са оцем остваривало контакт у контролисаним условима сваке друге среде у трајању од сат времена.

Малолетни ВВ је 17.03.2021. године дао исказ пред првостепеним судом, у коме је навео да је свестан да је на суд позван да би се решило са ким ће да живи, да после две године ружних дешавања не може да каже да му је нешто лепо са мамом, док му је са татом све лепо, никако му не прија да одлази у Центар за социјални рад и волео би да се са татом виђа у Народној башти, након чега је затражено мишљење Центра за социјални рад да ли постоје услове да се контакти са оцем одвијају у другој средини, а не у Центру за социјални рад, нпр. у Народној башти у Панчеву, па је Центар налазом од 30.03.2021. године становишта да се контакти у контролисаним условима одвијају искључиво у просторијама установе Центра за социјални рад и да није могуће да се одвијају у Народној башти у присуству социјалних радника.

Малолетни ВВ је редовно ишао на психотерапију код психолога Вукашина Чобелића почев од 11.09.2020. године када је дошао у пратњи мајке ради процене нивоа психолошке способности, а након тога је наставио да долази ради даљег индивидуалног рада са њим, једном у две или три недеље. У првом тренутку, по мишљењу психолога, малолетни ВВ је имао проблем јер је осећао одређене страхове, није виђао оца, имао је проблеме у комуникацији са вршњацима, осећао се усамљено везано за вршњачке контакте, а у то време настава се одвијала „онлајн“ због епидемиолошке ситуације, та да је имао неколико другова са којима је био у контакту „онлајн“ и од којих је доживео одређено разочарења. Од маја месеца кренуо је у школу, половину наставе је одлазио у школу, а половину је пратио „онлајн“ и тада је дошло до промене у односу са вршњацима, успешно је завршио четврти разред, евидентиран је напредак у односу са мајком. На почетку психотерапије однос са мајком дефинисао је као добар, с тим што му је тешко када мајка поставља границе, али сада се и на то навикао и у том смислу ситуација је сада боља, да се може рећи да се адаптирао на однос са мајком према границама и обавезама које му се постављају и ту нема никаквог антагонизма. У септембру месецу када је почео да долази на психотерапију, отац му је недостајао јер га није виђао, већ су само разговарали телефоном, да би касније почели да се виђају у Народној башти у Панчеву према договору родитеља и јако му прија присуство оца и то што се виђају у Народној башти пошто има негативан однос према Центру за социјални рад и није тамо желео да виђа оца, не постоји ништа што би оцу замерио јер га он води на утакмице и шетњу у природи, разговарају и отац му не поставља границе, благ је и пун разумевања а само два пута је повисио тон, али сматра да је то и заслужио.

Виђање са оцем је последњом привременом мером проширено, а одвија се и чешће - сваке друге суботе када и преспава код оца, сваки други дан преко недеље када отац не ради, тако да га сачека испред школе, проведу заједно око три сата, након чега га мајка преузима у Народној башти у Панчеву.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом члана 6, 73, 77, 266. и 270. Породичног закона, полазећи од налаза вештака Љиљане Михајловић, Николе Атанацковића и датих налаза ГЦЗСР, одлучили да самостално вршење родитељског права повере мајци, првенствено ценећи чињеницу да се малолетно дете налази код мајке, да се психички консолидовало, адаптирало на окружење из школе, да је прихватило школске обавезе и границе које му се постављају, све захваљујући психотерапији на коју иде још од 2020. године, да са оцем има широк модел виђања, па како је малолетни ВВ у осетљивој фази развоја, почетак пубертета, да је у његовом најбољем интересу да се оваква ситуација која је побољшана у односу на ранији период не мења, јер би свака промена животног и школског амбијента утицала

на психички развој детета и вероватно би поново проузроковале несигурност код њега. С обзиром да код детета постоји конфликт лојалности, да његова воља која је изражена у писменим изјавама које су достављене суду није аутентична, да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, да је постигнута стабилност и адаптација на актуелно окружење у којем живи, с тим да са оцем остварује широк модел виђања који се спонтано примењује, па је одређено да се виђање малолетног ВВ са оцем обавља сваког другог и четвртог викенда у месецу, од суботе у 11,00 часова до недеље у 18,00 часова, осталим данима да се са малолетно дете са оцем виђа по договору са другим родитељем у трајању од 3 сата дневно, у зависности од дететових школских и ваншколских обавеза и активности.

По оцени Врховног суда, у овом делу одлука је правилна.

Код утврђеног чињеничног стања, одлуке нижестепених судова донете су уз правилну примену материјалног права, члана 3. став 1. и 2. Конвенције о праву детета, и члана 6. став 1. члана 266. став 1. и 3. Породичног закона, којим је прописана обавеза суда да се, приликом одлучивања о начину вршења родитељског права, руководи најбољим интересом детета (став 1.) као правним стандардом који чини више елемената процене, посебно његове жеље и осећања с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе, начин успостављања социјалне и психолошке стабилности, уз оцену и мишљења детета, који елементи су у конкретној ситуацији правилно процењени-оценом мишљења детета у вези са налазом и мишљење органа старатељства и оценом налаза и мишљења судских вештака и релевантних медицинских извештаја, уз правилан закључак да је у најбољем интересу малолетног детета да живи у домаћинству са мајком, уз начин одржавања личних односа са оцем према наведеном широком, спонтаном моделу, а како је након доношења одлуке која се оспорава ревизијом, мал.дете у узрасту од 15. година, то сходно члану 61 став 4 ПЗ, може и на другачији начин одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи.

Супротно наводима ревизије, нижестепени судови су правилно ценили изражено мишљење малолетног детета да жели да живи са оцем и, по оцени Врховног суда, одлучили у складу са најбољим интересом детета, доводећи у везу изјаву малолетног детета са другим изведеним доказима, посебно чињеницом да од престанка ванбрачне заједнице дете живи у домаћинству мајке која је способна да препозна и на адекватан начин задовољи потребе малолетног детета, да се дете адаптирало на постојеће окружење. Закључак нижестепених судова заснован је на налазу и мишљењем органа старатељства, уз оцену налаза и мишљења других судских вештака у овом поступку, који су дати након информативно-дијагностичког интервјуа са родитељима, теренске посете породици, опсервације односа детета са мајком и оцем, уз уважавање чињенице да мајка малолетног детета омогућава и шири модел виђања уколико тужени или детете затраже. Посебно су имали у виду да је малолетно дете у осетљивој фази развоја – почетку пубертета, да се током психотерапије психички консолидовало, адаптирало на окружење из школе, прихватило школске обавезе и границе које му се постављају захваљујући психотерапији на коју иде још од 2020. године, да је на почетку психотерапије однос са мајком дефинисао као добар, али да му је тешко кад мајка поставља границе на које се касније навикло, па се адаптирало на однос са мајком тако да нема никаквог антагонизма, да му је у почетном делу психотерапије отац недостајао, јер га, сходно одлукама суда по привременим мерама, није виђао већ је су само разговарали телефоном, да би му касније омогућено виђање

јако пријало, да не постоји ништа што би оцу замерио, пошто га он води на утакмице, у шетњу у природу, разговара са њим и не поставља му границе, благ је и пун разумевања.

Нижестепени судови су на основу утврђених чињеница да су оба родитеља личности нормалне организације, да је дете емотивно везано за оба родитеља с тим што је отац презаштитнички оријентисан према дечаку коме је мишљење оца веома важно, па одбојан однос према мајци изражава како не би изневерило оца и исказало му лојалност, да отац слабије препознаје развојне потешкоће код детета и сматра да само пружајући му подршку и идеализујући његове капацитете може да допринесе адекватном развоју детета, док мајка поставља границе и инсистира на испуњавању обавеза, да је структуром и склопом личности компетентнија у препознавању, подршци и правилној стимулацији развоја детета, да само она показује и спремност да затражи стручну помоћ у циљу кориговања и превазилажења актуелних потешкоћа детета, да дете одржава личне односе са оцем који му пружа топлину али није желео да учествује у препорученој породичној психотерапији и да у погледу нерешених односа има снижену могућност самоконтроле према мајци, што је резултирало и изрицањем хитне мере контактирања и приласка мајци као потенцијалној жртви, уз њено продужењем на 30 дана, правилно закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверно мајци на самостално вршење родитељског права и о начину одржавања контакта оца и детета. јер се оваквом одлуком може спречити назадовање детета у социјаланом и емотивном развоју, односно очувати постигнута емотивна и социјална стабилност.

Међутим, одлука о издржавању малолетног детета донета је уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, на коју се основано ревизијом указује, јер је одлучено и о захтеву о коме је раније правноснажно пресуђено. Ово због тога што је правноснажним делом првостепене пресуде Основног суда у Панчеву П2 457/20 од 30.06.2021. године донетој у овој парници, ставом седмим изреке одбијен тужбени захтев да се тужени обавезе да доприноси издржавању малолетног детета месечним износом од 15.000,00 динара почев од 25.03.2019. године, као дана подношења тужбе, до 30.06.2021. године, као дана пресуђења, (став шести изреке те одлуке којим је тужени обавезан да доприноси издржавању малолетног детета месечним износом од 15.000,00 динара месечно, почев од 30.06.2021. године као дана пресуђења, па убудуће, је укинут и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење), док је ставом четвртим првостепене пресуде који је потврђен другостепеном пресудом која се ревизијом оспорава, тужени обавезан да доприноси издржавању малолетног детета месечним износом од 20.000,00 динара почев од дана подношења тужбе - 25.03.2019. године, до десетог у месецу за текући месец, па убудуће док за то буду постојали законски услови, с тим да све заостале рате плати у року од 15 дана од правноснажности пресуде. Стога су у том делу нижестепене одлуке морале бити укинуте, јер нижестепени судови, одлучујући о висини доприноса туженог у издржавању малолетног детета, нису имали у виду наведену чињеницу – да је правноснажно одлучено о обавези туженог за период од 25.03.2019. године до 30.06.2021. године.

У поновном поступку првостепени суд ће поново одлучити о висини доприноса туженог у издржавању малолетног детета, имајући у виду све напред наведено, при томе ценећи могућности туженог као дужника издржавања и мајке којој је дете

поверено на самостално вршење родитељског права и потребе детета, као повериоца издржавања.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке пресуде а применом члана 416. став 2. ЗПП. као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**